

תנועת לאו"ר – לב אחד ורוח חדשה

הוקמה : פסח תשל"ט , אפריל 1979

ת.ד. 7655 ירושלים 9107601

דוא"ל : tnuat.laor@gmail.com

אתר אינטרנט www.laor.org.il

תנועת לאו"ר – כנס סוכות תשפ"ה 20/10/2024 – סיכום דברים *

חסדאי: מדינת ישראל לא הייתה ערוכה ביטחונית וכלכלית להתמודד עם מלחמה ארוכה. לא הערכנו נכון את הכוח של החמאס ובנוסף צה"ל לא נערך למלחמה ב-2 חזיתות במקביל. עדיין אנו לא מקבלים תשובות על השאלות המטרידות. התמשכות המלחמה הביאה לתלות גדולה מאד בארה"ב, וסביר להניח שלא היינו יכולים להמשיך ללא עזרתם. בנוסף, העוינות הבינלאומית כלפי המדינה וכלפי היהודים הולכת ומתפשטת ומתגברת. התכניות של החמאס, כפי שנתפסו, גורמים להבין כי אם התכנית הייתה מתבצעת (תקיפה במקביל של חמאס-חיזבאללה ואיראן) היינו בסכנה קיומית. מלחמה מול צבא מסתיימת בהסכמים כאלו ואחרים. מול ארגוני הטרור זו הייתה עלולה להיות שואה. **השאלה הגדולה, האם מדינת ישראל עכשיו, אחרי שלמדה את לקח שבעה באוקטובר, מוכנה טוב יותר ?**

ניתן להשוות את "חרבות ברזל" ל"מלחמת יום הכיפורים". לגבי התקופה טרם המלחמות – חברה אופטימית ונהנתנית (למרות שנת ההפגנות נגד ההפיכה המשטרית). משוכנעים שאין עלינו איום ממשי והמנהיגות משוכנעת שהמצב טוב. אפשר לראות גם שרמת הכוננות בצבא דומה. אמנם אין עדיין ועדת חקירה שתבדוק מה קרה בדיוק טרם 07/10/2023 אולם ועדת אגרנט (1973) כבר נתנה תשובה מה קורה במצב שתואר. סביר להניח שבנושא זה יהיו מסקנות דומות.

לגבי התקופה של אחרי המלחמה, אנחנו עדיין בעיצומה. לאחר יוה"כ הייתה דאגה בציבור וקמו תנועות מחאה. המנהיגות של 1973 הייתה יותר קשובה לציבור. לא דחו את הבחירות ולמרות מסקנות ועדת אגרנט-הממשלה התפטרה. בהמשך קמה תנועת ד"ש והייתה תחושה בציבור שזו מהפיכה, אולם די מהר התברר שלא חל שינוי. חולשות הצבא התגלו כבר במבצע ליטני ובמלחמת שלום הגליל. גם מבחינת המשטר לא היו שינויים. הישראלית החמיצה הזדמנות להסיק מסקנות מהמלחמה ומהר מאד חזרה לאווירת האופטימיות והנהנתנות. נתניהו ממשיך בעצם באותו הקו: קיבלנו מכה, אנחנו מתקנים ונמצאים בדרך ל"ניצחון המוחץ" והכל "יהיה בסדר". המנהיגות בורחת מאחריות ומהמסקנות המתבקשות ואנו בזבזנו את השנה האחרונה מבחינה חברתית. תנועות רבות קמו לאחרונה והן מציעות פתרונות כמו "ממשלת אחדות" / "רק לא נתניהו" / "חוקה" ואז יפתרו לדעתן כל הבעיות. אבל תנועות אלו לא הגדירו את הבעיות. **חייבים להגדיר את הבעיה ורק אז להציע פתרונות.** מדינת ישראל נמצאת במשבר מנהיגות וזו אחת הסיבות לכישלון גם ב-1973 וגם ב-2023. לא נראה כרגע מנהיג אשר מציע פתרון ומוצא מהמשבר וגם יכול להוביל את ישראל בדרך קשה אבל יותר מביטחה. גם כיום עלול להיות מצב בו החברה לא תהיה מוכנה לקבל שינוי ולתת יד לניסיון מרחיק לכת לשינויים פוליטיים וחברתיים. **השאלה הקשה הנשאלת האם חברה שפעמיים לא למדה מהניסיון – האם תוכל לשאת כישלון שלישי ?**

אחת הבעיות הקשות שאנו "בורחים" ממנה כבר 70 שנה זו "החברה החרדית". הם אינם ציונים ולא רוצים להיות. בגלות לא קיבלו תמיכה משום ממשלה ולכן היו אלמנט יצרני. בישראל נמצא להם מקור קיום אחר – הממשלה. הם זוכים להטבות מפליגות שאיפשרו להם לטפח את הדמות של "תורתו אומנותו". במהלך השנים הם הופכים לבעיה דמוגרפית עבור המדינה והחברה בישראל. כיום, עקב החללים והפצועים הרבים והצרכים הביטחוניים החדשים, קיים צורך להגדיל את הצבא. החברה הישראלית לא תוכל לשאת את בעיית החרדים ופתרון לא נראה כי המפלגות החרדיות לא זזות מדרישותיהן – לא גיוס וגם לא הקטנת התמיכות.

דיון פתוח:

עמוס ווהל: יש נטייה להציג את המצב יותר רע ממה שהוא בפועל. צה"ל היה צריך לסיים את המלחמה יותר מהר אולם רצו לחסוך באבדות. כמו כן, סיום המלחמה מוקדם היה מביא מגבלות מדיניות. הממשלה לא מתפקדת והמלחמה מתנהלת למעשה ללא ממשלה. הצבא מביא הצעות ותכניות והממשלה רק מאשרת. אין לזלזל בצבא – רואים את ההתאוששות. לגבי החרדים. הם תלויים ברבנים להשגת אישורים. חייבים לנתק את הקשר הזה. אחת הדרכים – מי שלא רוצה להתגייס יצהיר על כך, לא ייעצר, ויפסיק לקבל הטבות מהמדינה.

מישאל חירורג: דברי חסדאי, כמו לפני 40 שנה, הם דו"ח על החברה הישראלית. **החברה חולה ב"מאניה-דפרסיה"**. היום אנו במצב "דפרסיה". אנחנו בורחים מהמקומות הטראומטיים דרך אירועי תהילה מסוימים. אנחנו צריכים להיות יותר במצב של "דפרסיה" ואז לבדוק ולברר את המצב וליצור תהליכים חדשים.

יהושע גור: ערב המלחמה החברה הייתה מפולגת. הצהרת הסרבנות של הטייסים שברה משהו בחברה והיה צריך להענישם בחומרה. למרות הנחי והבכי בעם, הציבור הדתי-ציוני מוכן להילחם וכמחצית ממספר החללים מגיעים מציבור זה. עלינו להפוך ל"עם לוחם". יש כישלונות צבאיים וגם של חוסר מוכנות (למשל, אמצעי ראיית לילה). יש רבנים להם יש כוח שלא קיים בחברה (לדוגמא: הרב לוינשטיין) וצריכים לשמוע להם.

משה דיין: גולדה מאיר אמרה "אין עם פלסטיני". בגין כבר דיבר על אוטונומיה לפלסטינים. נתניהו כבר דיבר על מדינה. לגבי הצהרת נתניהו על "ניצחון מוחלט". אם אין "מדידה" – מישהו שומר לעצמו את הזכות לקבוע מהו הניצחון המוחלט. יש הרעה במצב ה"שיבטיות" בישראל אבל חייבים לחפש גשר. אנשים כיום מוכנים להיכנס לפעילות רק בתנאים שלהם. חשוב לדעת כי משבר מנהיגות קיים כיום בכל העולם המערבי, ולא רק במדינת ישראל.

קובי גרשוני: יש לנו בעיה עם עצמנו וזו הבעיה העיקרית. מערכת הבנויה על שיטה קואליציונית מורכבת מאינטרסנטים, פחדנים וחנפנים. כל עוד שיטה זו תתקיים – אנו בבעיה.

חזקי שנאן: יש בעיה בניהול התקציב בתוך הצבא. לסקטור האזרחי אין "סיי" בנושא זה. נוצר פער בין חיל האוויר לחילות היבשה. זו הייתה בעיה גם ב-1973 וגם ב-2023. בציבור יש קבוצות קיצוניות אולם עדיין ללא תמיכה ציבורית רחבה. החמאס זיהו את ההתנהלות בארץ ערב המלחמה וניצלו את ההזדמנות.

סיגל חירורג: הרבה צעירים רוצים חברה מתוקנת, אבל הולכים לחפש מקום אחר. מה אנחנו יכולים להציע להם?

חסדאי – סיכום

אנו צריכים להביט אל המציאות ולנסות ללמוד לקח לגבי העתיד. נחמד להיות אופטימי אבל לעיתים יותר משמעותי להיות פסימי. לחברה הישראלית יש היבטים אופטימיים עוד מתחילת הציונות: מקימים יישובים חדשים, חברה חדשה ועוד. בסיום מלחמת העצמאות הרגשנו שאנו עליונים על הערבים. בזנו לפלסטינאים בעיקר כאשר הם לא היו צד למלחמת ששת הימים ומלחמת יום כיפור. הם נתפסו כארגוני טרור ולא כאיום על קיומנו. אולם הם לא שכחו. יש להם שאיפות וחלומות והם אויב. עלול להיות מצב שהמלחמה הבאה תהייה שוב גם עם מצריים וסוריה.

קשה לשער כמה זמן נוכל להמשיך עוד עם האופטימיות. כדאי לאמץ דפוסי התנהגות של דאגה מתמדת. הסיכוי היחיד הוא בניית חברה יותר מתוקנת ומכובדת וכל אחד מאיתנו צריך לעשות כמיטב יכולתו. לגבי הצעירים שמחפשים את מזלם בארצות אחרות. צריך לזכור שוב כי במקביל לשנאת ישראל גוברת השנאה ליהודים. גם אם אנשים ימצאו את ביתם בחו"ל – לא בטוח שזה יהיה בית לטווח ארוך.

מה גורם למוטיבציה גבוהה יותר - פסימיות או אופטימיות? סכנות צפויות או תקוות לעתיד טוב יותר? האם לחיות באשליות ובתקוות שאולי תופרכנה או להילחם ולהשקיע, כדברי צ'רצ'יל – דם, יזע ודמעות?

מצד אחד, סכנות יכולות לעודד אנשים לפעול. מן הצד האחר – תקוות יכולות דווקא לעודד המתנה וציפייה. **צריך להילחם כאן על העתיד ולא לחכות עד שהעתיד יביא ברכה. צריך תמיד לזכור כי לניצחון יש מחיר!** חלק גדול מהעליות הראשונות עזבו את הארץ. נשארו אלו שהיו מוכנים להילחם על העתיד כאן. קיים משבר גדול במערכת החינוך. במקום להציב מטרות קולקטיביות מציבים מטרות אישיות – הישגים אישיים. זה חינוך שעלול להוביל למציאות של ירידה מהארץ. אנשים הרגישו שהם מחויבים להשיג את המטרות – אם לא כאן, אז בחו"ל. לפני המשבר בחברה צריך לדבר ולפתור את המשבר בחינוך. הוא אשר יקבע את עתיד המדינה.

רשם: יעקב וימן

תודה לאורי עמדי.

* מסיכום הדברים הושמטו קטעים שאינם נוגעים ישירות לדיון.